

4. Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав: постанови Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 5. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-10>

5. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 р. № 1. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09

Ханик-Посполітак Р.Ю.

*кандидат юридичних наук, завідувач кафедри
приватного права Національного університету
«Києво-Могилянська академія», доцент*

ЄДИНА СУДОВА ІНФОРМАЦІЙНО- ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНА СИСТЕМА: ПЕРЕВАГИ ТА ПОТЕНЦІЙНІ РИЗИКИ

Проектом № 6232 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» (ст. 14 ЦПКУ, ст. 6 ГПКУ, ст. 13 КАСУ) [1], який прийнятий Верховною Радою України 03 жовтня 2017 року, передбачено запровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (надалі – Єдина судова система).

Закріплення норми про Єдину судову систему є свідченням проникнення новітніх інформаційних технологій у сферу судочинства та подальше послідовне запровадження електронного правосуддя в Україні. Це в повній мірі відповідає завданням, що поставлені у Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки. [2]

Безумовно, впровадження Єдиної судової системи не є чимось абсолютно новим для українського судочинства. Чинні на даний момент процесуальні кодекси уже містять норму про Автоматизовану систему документообігу суду (ст. 11-1 ЦПКУ, ст. 2-1 ГПКУ, ст. 15-1 КАСУ) [3;4;5].

Проте, якщо порівняти норми проектів та чинних процесуальних кодексів, то можна одразу помітити не тільки текстуальну, а й змістовну відмінність.

Єдина судова система містить як елементи електронного правосуддя, що уже функціонують, як от: реєстрація документів, що надходять до суду; розподіл справ між суддями, тобто визначення судді або колегії суддів (судді-доповідача) для розгляду конкретної справи, так і нові елементи, зокрема: подання документів в електронній формі; надсилання повісток не тільки у паперовій формі; електронні докази тощо. Єдина судова система також увібрала й зафіксувала ті елементи електронного правосуддя, які на даний час використовувалися як експеримент в окремих судах України, зокрема обмін документами між судом та учасниками процесу.

Запропонована проектом Єдина судова система є ширшою за змістом та колом її користувачів. Автоматизована система документообігу суду стосується лише документообігу в межах конкретного суду і доступ до неї мають лише судді та працівники апарату суду (про це прямо зазначено у відповідних нормах чинних процесуальних кодексів). Через Єдину судову систему відбувається участь в цьому процесі уже ширшого кола осіб - не лише працівників суду, а й інших учасників (сторони, представники тощо). Єдина судова система повинна стати свого роду інформаційним майданчиком /платформою для усього масиву документообігу в судах.

Таке розширення свідчить про певні напрацювання у впровадженні ІТ технологій у сферу судочинства, зокрема наявності досвіду в її адмініструванні та використанні з боку потенційних користувачів будь-то судді чи інших суб'єктів процесуальних правовідносин.

Однак, запровадження ІТ технологій в судочинство містить й певні потенційні ризики/загрози, які пов'язані з можливістю доступу третіх осіб (сторонніх) до цієї системи.

Перший ризик, це повне або часткове знищення інформації, що міститиметься у Єдиній судовій системі. Думаю багато хто добре пам'ятає про «хакерські атаки» на різні українські державні органи, зокрема Державну фіскальну службу України, у червні 2017 року [6] або елементи енергетичної інфраструктури, зокрема ПАТ «Прикарпатобленерго».[7] В цьому аспекті важливим є створення належного захисту інформації, що міститиметься у Єдиній судовій системі наприклад, шляхом копіювання інформації на додатковий сервер, або запозичення досвіду НБУ по захисту Системи електронних платежів в Україні.

Другий потенційний ризик, потрапляння інформації про учасників процесу стороннім особам (імена, адреси тощо), тобто те що згідно законодавства становить персональні дані фізичної особи.

Чи існують інші проблеми/ризики електронного правосуддя? Так, наприклад, Кушакова-Костицька Н.В. вказує на таку проблему як відсутність «комп'ютерної грамотності». [8, с. 105] Інші автори називають серед проблем: брак коштів та дисонанс інформаційних технологій та процесуальних правил [9, с. 20], Але, вважаємо, що з кожним роком зазначені проблеми будуть поступово зменшуватися/зникати.

А от, зникнення значного масиву інформації про судові справи, потенційно мають більш масштабний і загрозливий характер. Важливість захисту інформації є настільки значущим питанням, що у Верховній Раді України знаходиться на розгляді проект закону «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» (реєстраційний номер 2126а) [9] Відповідно до цього проекту (ч. 1 ст. 5) «об'єктами кіберзахисту є об'єкти критичної інформаційної інфраструктури та інші інформаційно-телекомунікаційні системи, в яких здійснюється обробка державних інформаційних ресурсів або інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом». Вважаємо,

що Єдина судова система у повній мірі повинна бути об'єктом кіберзахисту.

Отже, впровадження Єдиної судової системи у правосуддя є об'єктивним явищем та відповідає вимогам часу. Проте для її повноцінної роботи необхідно прийняти відповідне Положення, де буде детальніше та чіткіше порівняно з процесуальними кодексами врегульовано усі аспекти (процесуальні, технічні тощо) пов'язані з її функціонуванням. При цьому варто продумати систему безпеки даної Єдиної судової системи з метою захисту персональних даних та унеможливлення знищення всіх даних як таких взагалі у випадку «хакерських атак».

Список використаних джерел:

1. Сайт Верховної Ради України - [Електронний ресурс] - Режим доступу - http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415
2. Стратегія реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки - [Електронний ресурс] - Режим доступу - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/276/2015>
3. Цивільний процесуальний кодекс України //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-41, 42, ст.492 – [Електронний ресурс] - Режим доступу - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> - Дата звернення 03.10.2017
4. Господарський процесуальний кодекс України //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 6, ст.56 - [Електронний ресурс] - Режим доступу - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> - Дата звернення 03.10.2017
5. Кодекс адміністративного судочинства України //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст.446 – [Електронний ресурс] - Режим доступу - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> - Дата звернення 03.10.2017
6. ДФС призупинила прийом електронних документів через атаку вірусу Retya.A - [Електронний ресурс] - Режим доступу

<https://tsn.ua/groshi/dfs-prizupinila-priyom-elektronnih-dokumentiv-cherez-ataku-virusu-petya-a-952577.html>

7. Чи була кібератака на обленерго? - [Електронний ресурс] - Режим доступу - http://www.bbc.com/ukrainian/society/2016/01/160106_cyber_attacks_electricity_ukraine_vc

8. Кушакова-Костицька Н.В. Електронне правосуддя: українські реалії та зарубіжний досвід /Кушакова-Костицька Н.В. – Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. - №1, 2013. – с. 103-109.

9. Сайт Верховної Ради України - [Електронний ресурс] - Режим доступу - http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=2126%D0%B0&skl=9

10. Бринцев О.В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи: монографія /О.В. Бринцев. – Х.:Право, 2016. – 72 с.

Черкашин В.Ф.

*патентний повірений, керуючий партнер юридичної і патентної фірми «Черкашин і партнери»,
судовий експерт Міністерства Юстиції України*

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ПОРУШНИКІВ ПРАВ ІР В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ВСТУПУ В ЄС

Під правами ІР розуміються права на об'єкти права інтелектуальної власності / далі - **ОПІВ** / з переліку ст. 420 ЦКУ. (12 назв)

Зрозумілий процес взаємовведення згаданих 12 об'єктів права інтелектуальної власності / ОПІВ України / у цивільний обіг Євро-союзу і навзаєм, введення подібного списку творчих продуктів країн Євро Союзу у обіг України значно активізувався після відомого приєднання України до співпраці.

По суті забезпечення інтересів патентовласників від майбутніх порушень прав ІР в географічних зонах високого ризику порушень (контрафакції) або високої конкуренції **планується**, на початко-